Een ellendig en arm volk dat op de naam des Heeren betrouwt

Psalm 22: 12, 15
Psalm 25: 10
Lofzang van Maria: 4, 5, 6
Psalm 40: 8
Psalm 9: 10, 18

Schriftlezing: Psalm 25

Tekst: Zefanja 3: 11-13a

Te dien dage zult gij niet beschaamd wezen vanwege al uw handelingen, waarmee gij tegen Mij overtreden hebt; want alsdan zal Ik uit het midden van u wegnemen, die van vreugde opspringen over uw hoogmoed; en gij zult u voortaan niet meer verheffen om Mijns heiligen bergs wil. Maar Ik zal er in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen. De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken, en in hun mond zal geen bedrieglijke tong gevonden worden.

Gemeente, we lezen in de tiende vers: *Aan de zijde de rivieren der Moren zullen .Mmijn ernstige aanbidders, met de dochters Mijner verstrooiden, Mij offeranden brengen*. Hier gaat het over het heil van het volk van Israël. De Heere duidt ze aan met ‘de dochter Mijner verstrooiden. Ze zijn verstrooid, en ze zitten tot ver in Afrika toe. Daar zijn ze verstrooid geraakt, op welke manier dan ook. De achtergrond van hun verstrooiing is hun zonde. God heeft hen uit hun eigen land verdreven. Maar daar komt een einde aan. De Heere zal hen, en dan bedoelt Hij met name ‘Mijn ernstige aanbidders’, doen terugbrengen, en doen wonen in hun eigen land. Dat laatste wordt aangeduid met de woorden, zij zullen Mij offerander brengen.

Dat kan op twee manieren opgevat worden. Zij zullen weer in het huis des Heeren de offeranden op het altaar van de Heere brengen. De verstrooiden die weer terug zullen zijn, zullen weer aan het dienst in het heiligdom kunnen deelnemen. Want de Heere zal er ook voor zorgen dat de tempel herbouwd zal worden, en dat de dienst der verzoening hersteld zal worden. Zo zullen ze weer in het heiligdom kunnen opgaan, en daar ondervinden dat de Heere in Zijn gunst op hen neerziet. Dat is de ene mogelijkheid om deze woorden te verstaan ‘zij zullen Mijn offeranden brengen. ‘

Er is ook mogelijk om het anders op te vatten. Dan krijgt het een meer geestelijke betekenis. Zij zullen Mijn offerande brengen, zij zullen zichzelf als een levend dankoffer voor de ondervonden weldaden aan de Heere opofferen. Als we het zo lezen, dan krijgt het tegelijkertijd een verstrekkender en dieper betekenis. Dan gaat het niet alleen over teruggekeerde ballingen, de verstrooiden die weer in eigen land mogen wonen, maar dan gaat het over allen die door Gods in genade worden opgezocht, over allen die geleerd hebben om de Heere ernstig te aanbidden. Wat zal de Heer in hun leven werkelijkheid maken? Dat zij zichzelf door een levend dankoffer de Heere mogen opofferen.

Dat beide opvattingen in deze woorden gelezen mogen worden, zou wel eens uit de verzen van onze tekst kunnen blijken. Wat de Heere hier via Zefanja voorzegt, heeft in de eerste plaats een oudtestamentische achtergrond. Dat gaat over Israël en de volkeren in die tijd. Dan is het een Pinksterbelofte, dat de Heere het heil zal gaan verkondigen, ook aan de heidenen, en dat de Heere een volk zal gaan vergaderen uit Jodendom en heidendom samen. Maar dan zit er tegelijkertijd de verdieping in, dat hier sprake is van heilsbeloften die voor de Kerk des Heeren van alle tijden en alle plaatsen bestemd zijn. Zo willen we deze woorden gaan lezen als een boodschap voor ons uit

die tijd, maar ook voor de tijd van vandaag. Het is ook een woord waar de Heere Zijn kerk van alle eeuwen mee zoekt te onderwijzen en te vertroosten. Ze zullen delen in het heil. Dan gaat er onder het volk heel wat veranderen.

Het eerste wat daar gaat veranderen is wat de Heere zegt in vers 11: *Te dien dage zult gij niet beschaamd wezen vanwege al uw handelingen, waarmee gij tegen Mij overtreden hebt*. De Heere spreekt hier nadrukkelijk over hun overtredingen tegen Hem. Er ligt heel wat waarmee ze tegen de Heere hebben overtreden. Hij is het niet vergeten, en zij mogen het ook niet vergeten. Vandaar dat de Heere het nogmaals in hun herinnering roept. Ze moeten gedurig bedenken dat ze van God zijn afgeweken en gedaan hebben wat kwaad is in Zijn ogen. Ze moeten bij zichzelf bedenken hun zonde en vervloeking, die ze vanwege hun boze handelingen verdiend hebben.

Maar al roept de Heere het nogmaals in herinnering, Hij zegt er tegelijkertijd bij dat ze er niet meer beschaamd over zullen wezen. *Te dien dage zult gij niet beschaamd wezen vanwege al uw handelingen, waarmee gij tegen Mij overtreden hebt*. Wat betekent dat? Het betekent niet dat ze zich niet meer hoeven te schamen over hun zonden, maar wel dat ze niet langer te schande zullen worden bij degenen die rondom hen wonen. Dat zijn ze geweest. De volken hebben met hen gespot, en daar was alle reden toe. Maar dat gaat voorbij. Dat neemt de Heere weg.

Al hebben ze zwaar en menigmaal overtreden, al heeft de Heere alle reden om Zijn toorn tegen hen te laten branden, al hebben ze het oordeel verdiend, toch zal de Heere hen van dat oordeel verlossen. Ze zullen niet meer te schande worden. Maar als ze terugdenken aan wat er geweest is, aan waarmee ze tegen de Heere overtreden hebben, hebben ze wel reden om zichzelf te schamen. Hoe kon het zover komen in hun leven? Hoe konden ze dat allemaal doen tegenover een goeddoende God? Hoe was het toch mogelijk dat ze al Gods geboden overtreden hebben en er geen van gehouden hebben? Waren die geboden dan zo zwaar? Maakte de Heere het hen dan zo moeilijk? Was de Heere dan geen goedertieren God? Heeft de Heere hen dan niet overladen met weldaden?

Als ze zo hun eigen leven en hun zondige weg gaan zien in het licht van de goedertierenheid en lankmoedigheid van de Heere, dan hebben ze alle reden om zich, ook nadat ze zegeningen en weldaden van de Heere hebben ontvangen, en nadat de Heere hen als verstrooiden weer verzameld en teruggebracht heeft, voor Hem te schamen. Dat zal ook een vrucht zijn van de Heilige Geest, gemeente. Wist u dat de Heilige Geest de mens, ook een mens die met God verzoend mag zijn, leert, bij de terugblik op zijn leven, zich voor God te schamen?

Wat zegt de profeet Ezechiël op twee plaatsen in zijn profetie? In Ezechiël 36 belooft de Heere rijke dingen: *En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest in het binnenste van u geven; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven. En Ik zal Mijn Geest in het binnenste van u geven, en maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren en doen*. Dan zegt de Heere tenslotte: *Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend; schaamt u, en wordt schaamrood vanwege uw wegen, gij huis Israëls*.

We moeten daar maar eens goed over nadenken, want anders verstaan we het niet. We horen in het slot van Ezechiël 16: *Want Ik zal Mijn verbond met u oprichten, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben; opdat gij gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent, vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE*.

Ziet u het verband tussen die twee teksten? De Heere gaat verzoening doen. De Heere gaat rijke genaden verheerlijken. Het bloed van Christus komt te liggen over al die boze handelingen, bedreven met gedachten, woorden en werken. De Heere doet ze allemaal weg, En Hij maakt een verzoende en herstelde verhouding tussen Zich en dat volk. Hij gedenkt hun zonden niet meer. Maar Hij zegt: U moet er nog maar eens aan terugdenken. Eb u mag niet vergeten uit welke grote nood en dood u verlost bent, uit welke ellendige staat Ik u bevrijd heb. *Opdat gij gedachtig zijt en u schaamt, wanneer Ik voor u verzoening doen zal*. Dat is de Bijbelse grond waarop het Avondmaalsformulier u ook oproept om uw zonden en ellendigheid te bedenken, om ons voor de Heere blijvend te verootmoedigen. Maar u zult niet meer te schande worden, nu niet en ook niet in de dag van het oordeel.

Wat gaat de Heere namelijk doen? Hij gaat waarachtige bekering geven. Dat wordt in onze tekst aangeduid met de woorden: *Te dien dage zult gij niet beschaamd wezen vanwege al uw handelingen, waarmee gij tegen Mij overtreden hebt; want alsdan zal Ik uit het midden van u wegnemen, die van vreugde opspringen over uw hoogmoed; en gij zult u voortaan niet meer verheffen om Mijns heiligen bergs wil*.

Die woorden behoeven enige verduidelijking. De Heere gaat uit het midden van het volk de wegnemen de mensen die hoogmoedig zijn, die zich over hun hoogmoed verheugen. Wat zijn dat voor mensen? Noem ze maar zelfgenoegzamen, mensen die op zichzelf vertrouwen, mensen die hun eigen werken roemen, maar die de ware verbrokenheid missen en van de ware vreze Gods niets weten. En van een stil vertrouwen op God hebben ze ook geen kennis. Ze hebben aan zichzelf genoeg. Dat betekent dat er voor de Heere geen plaats is.

Dat wil niet zeggen dat ze niet godsdienstig zijn. Integendeel, ze zijn wel godsdienstig. Dat blijkt hieruit dat ze zich verheffen ‘om Mijns heiligen bergs wil’. Ze zijn grootsprekers, onafhankelijken, die denken dat ze het zelf wel kunnen. Ze verheffen zich op hun godsdienst. Zij zijn toch Gods volk. Zij gaan toch naar het huis des Heeren. Ze zijn toch geregeld te vinden op de heilige berg des Heeren, waar de Heere Zijn huis, Zijn heiligdom, gebouwd heeft. Op hun godsdienst hebben ze voor hun ballingschap geregeld vertrouwd. Dat zijn deze mensen kennelijk in hun ballingschap niet kwijtgeraakt. Na de ballingschap zullen we het in volle omvang terug zien keren in het farizeïsme onder het Jodendom. Op godsdienstgebied hebben ze zoveel gepresteerd. Ze leven nog immer bij de gedachte: wij zijn het bevoorrechte volk. Wij wandelen in de wegen des Heeren. Het zijn bezittende mensen, om het zomaar te noemen. Mensen die van alles hebben. Geestelijke armoede, daar weten ze niets van. Geestelijk gebrek voor Gods aangezicht is hun onbekend. Ooit met lege handen voor de Heere te moeten verschijnen, daar weten ze ook niets van. Hoor de farizeeër maar in de gelijkenis van de Heere Jezus: Hij heeft zijn handen boordenvol *en bad dit bij zichzelven: O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles, wat ik bezit.* Hij heeft zoveel gedaan, meer nog dan vereist is.

Maar de Heere zegt: Ik zal hen verwijderen. *Ik zal uit het midden van u wegnemen*. En waarom? Omdat ze er in feite natuurlijk niet eens horen. Zij hebben zichzelf erin gedrongen en verbasteren de ware religie. Ze maken het de vrome mensen ook moeilijk. Want de ware vromen hebben wel eens lege handen. Zij hebben niet allemaal zo’n open rijtje. Dat zijn de mensen die zo vaak niets bezitten, maar vaak missend door het leven gaan. Daar hebben de bezittenden helemaal geen idee van, geen begrip voor. Integendeel, ze kijken op de missende mensen neer en vinden dat maar niets. Ze beschouwen zulke mensen als mensen met wie je een beetje medelijden moet hebben en over wie je het hoofd moet schudden.

Maar als de Heere die eigengerechtigden, die vromen in eigen oog, weg doet, wat blijft er dan over? Hoe ziet dat overblijfsel er dan uit? U kunt het wel vermoeden. Dat overblijfsel ziet er precies anders uit, tegenovergesteld aan degenen die de Heere wegdoet, de hoogmoedigen die van vreugde opspringen over hun hoogmoed en die zich beroemen op hun godsdienst. Degenen die overblijven, worden door de Heere getypeerd in vers 12: *Maar Ik zal er in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen*.

De woorden 'ellendig' en 'arm' zijn ontleend aan sociale toestanden. U komt die woorden 'ellendig', 'arm', 'nooddruftig' en 'behoeftig' nog al eens tegen in het Oude Testament, in de profetieën en in de psalmen. U moet zich altijd eerst afvragen: bedoelt de Heere dit geestelijk of letterlijk? In verschillende gevallen gaat het om een letterlijke betekenis. Dan zijn het mensen met weinig of geen geld, die daardoor een moeilijk bestaan hebben. En die mensen waren er in Israël. U ziet dat bij de profeet Amos, die met name de rijken onder het volk berispt, dat zij de armen onderdrukken en uitbuiten en hun leven nog ellendiger maken. Een van de verwijten van Amos is dat de rijken de armen verkopen voor een paar schoenen.

U vindt dat ook in het Nieuwe Testament terug, in de brief van Jakobus, die de rijken en de werkgevers, die het financieel goed konden doen, ernstig berispt over het feit dat zij het loon van de maaiers van hun oogst hebben ingekort. Dat kon in die tijd, want er was niemand die erop toezag. Het kon in die tijd dat de armen hoe langer hoe meer verarmden, want er waren geen sociale voorzieningen. Al had de Heere in Zijn heilige wet gezegd dat er geen armen onder het volk mochten zijn, ach, de wet des Heeren was bij het volk zo vaak niet in tel. Naar eigen believen zetten ze sommige geboden opzij en bekommerden zich er niet over wat de Heere gezegd had, en ze buiten sommigen van de onderkant van de maatschappij nog verder uit.

Maar toen hebben de woorden met een sociale achtergrond ook een geestelijke betekenis gekregen. Want wat gebeurde er? De armen hadden geen helper bij wie ze moesten schuilen, bij wie ze hun nood moesten klagen, bij wie ze hun recht moesten zoeken. Toen zijn er geweest van die armen en ellendigen die het geleerd hebben, juist in die weg van beproeving en onderdrukking, om hun vertrouwen op God te stellen.

Ik zal u een voorbeeld geven uit het eerste gedeelte van 2 Koningen 4, waar we lezen van een weduwe met twee zonen. Haar man is gestorven. Ze heeft twee jongens die nog thuis zijn en nog verder opgeleid moeten worden en niet een vol loon kunnen ontvangen. Die vrouw heeft schulden. Misschien is haar man zo lang ziek geweest en heeft ze veel medicijnen moeten kopen, heeft ze zo lang geen inkomen meer gehad en heeft ze zich in schulden moeten steken vanwege de huiselijke omstandigheden. Haar laatste centen heeft ze uitgegeven aan de begrafenis van haar man. Nu komt de schuldeiser bij haar langs. Ze krijgt niet eens de gelegenheid om haar rouw te verwerken. De schuldeiser zegt: u moet betalen. Ze zegt: ik heb het niet. Toch moet u ervoor zorgen dat het gebeurt. Dan komt de schuldeiser terug en zegt: hoe is het nu? Kunt u al betalen? Nee? Dan neem ik uw jongens als slaven in mijn dienst. Toen ging ze naar de profeet Elisa, de man Gods. Toen mocht Elisa in de naam van de Heere een wonder verrichten, waardoor die vrouw uit de nood werd gered. Daar ziet u een voorbeeld van een arme, zo'n behoeftige, zo'n ellendige, die tot God de toevlucht neemt, die haar hoop op God leert stellen. Zo krijgen de woorden 'ellendig', 'nooddruftig' en 'arm' een geestelijke betekenis.

Daar moet u aan denken als de Heere Jezus Zijn zaligsprekingen spreekt. Dan begint Hij met: *Zalig zijn de armen van geest*. Zalig zijn die mensen die geestelijk zo arm zijn dat ze niets hebben om hun schuld te betalen, niets om ermee voor God te verschijnen. Ze hebben lege handen. Dat vindt

u in het Woord van God geregeld terug. Dat is ook de zin van Jesaja 66 vers 2b: *Maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest, en die voor Mijn Woord beeft*.

Dat zijn de armen die u in Psalm 72 beschreven vindt. Wij moeten het gaan verwachten van die Koning Die regeert in gerechtigheid en Die al de volken zal richten met recht. 'Nooddruftig', 'arm', 'behoeftig' gaat nu een beschrijving worden voor het ware volk des Heeren. Zo zijn ze, en God zegt dat ze zo zijn: *Maar Ik zal er in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen*.

Zelfgenoegzaam? Nee, dat zijn ze niet. Vol zelfvertrouwen? Nee, dat zijn ze ook niet. Niets van dat alles. U zegt: is dat nu Gods volk? Ja, zo ziet Gods volk eruit. Het is weinig spectaculair. Dat kan ik begrijpen dat u zegt: moet ik daar nu bij horen? *Niet vele edelen, niet vele rijken, niet vele aanzienlijken; maar het verachte der wereld en hetgeen niets is, heeft God uitverkoren*. Er is niet zo veel aantrekkelijks om daarbij te horen. We worden opgewekt om die God te zoeken en om bij dat volk te behoren. Maar waarom zou u bij zo'n categorie mensen willen behoren? Dat is toch niet aantrekkelijk? Het is maar van welke kant je het bekijkt.

Eén ding zegt de Heere Zelf over dit volk, over die ellendigen en die armen, in het tweede gedeelte van vers 12: *Maar Ik zal er in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen*. Die! Ja, uitgerekend die. De hoogmoedigen vertrouwden op hun eigen werken, op hun eigen vasten, op al hun eigen dingen. Maar deze mensen, die niets meer hebben dan lege handen en arm en behoeftig zijn, die bij zichzelf niets meer kunnen vinden, al zouden ze nog met een lantaarn zoeken, zij hebben het geleerd om op de Heere te vertrouwen, op de Naam des Heeren te vertrouwen.

We lezen in vers 9: *Gewisselijk, dan zal Ik tot de volken een reine spraak wenden, opdat zij allen den Naam des HEEREN aanroepen, om Hem te dienen met een eenparigen schouder.* Daar gaat het over een reine lip, voordat zij de Naam des Heeren gingen aanroepen. De Heere typeert ze als ernstige aanroepers, die smeken. Nu gaat het weer over aanroepen in vers 12. Maar nu gaat het een stap verder. Nu staat er een ander werkwoord bij. Nu is bij dat aanroepen van de Heere geworden een betrouwen op de Heere. Het is een stap verder, want betrouwen op de Heere is alleen mogelijk als u de Heere hebt leren kennen.

Nu moet u zich dat arme volk nog even indenken. Ze hebben niets, en ze zijn ook niet in tel. Ze gaan er vaak diep door. Ze maken tijden van verdrukking, vervolging, bespotting en hoon mee. Maar de Heere heeft ze een geheim geleerd. De Heere heeft Zichzelf aan hen geopenbaard. De Heere die Naam voor hen uitgespeld. Want wat is die Naam des Heeren? In Exodus 34 lezen we van de Naam des Heeren, aan Mozes bekendgemaakt: *De HEERE nu kwam nederwaarts in een wolk, en stelde Zich aldaar bij hem, en riep uit den Naam des HEEREN. Als nu de HEERE voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig, en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid*.

Dat heeft God van Zichzelf gezegd. Dat heeft Hij luid voor de oren van Mozes uitgeroepen. En de Geest heeft Mozes die woorden indachtig gemaakt. Hij heeft ze opgeschreven, en ze staan nog altijd in Exodus 34: *HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig, en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft*. Dat staat allemaal voorop. Al die deugden die God gebruikt om een gevallen Adamskind met Zichzelf te verzoenen, al die deugden die God gebruikt om zondaren

weer aan Zich te verbinden en om de schuld die scheiding maakt weg te doen, dat staat voorop. En dan volgt daarop en dat is ook de Naam des Heeren: *Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan deszelfs kindskinderen, in het derde en in het vierde lid.* Hij is de rechtvaardige God, Die te rein is van ogen, dan dat Hij het kwaad zou kunnen aanschouwen.

Wat is nu betrouwen op de Naam des Heeren? Dat is uw anker uitwerpen in deze grond. Het anker van uw slingerend en lekgeslagen levensschip. Het anker van het armoedige schip van zo'n ellendige en nooddruftige, die zal nog een keer omkomen ook, want zijn zonden getuigen tegen hem en zijn ongerechtigheden rijst voor zijn aangezicht op. Maar nu heeft hij de Naam des Heeren gehoord. Hij heeft die God in Zijn genade als een genadige God mogen aanroepen. En het heeft God behaagd Zich aan zo iemand bekend te maken. En God heeft grond gelegd, ankergrond, zodat het anker uitgeworpen kan worden in de deugden Gods. Dan ligt het scheepje, hoe lek het ook is, hoe vergankelijk het ook is, toch veilig en vast.

Dat is de rijkdom van het arme volk. Het is niet alleen maar een ellendig en arm volk; er is ook een rijkdom in, die de wereld niet kent. Er is een rijkdom die de mensen die rijk zijn in zichzelf ook niet eens kunnen vermoeden. Er is een rijkdom buiten ons in Christus Jezus, zoals er leven is buiten ons in Christus, zoals er vrijheid is buiten ons in Christus. Nee, het ligt nooit in onze handen. Het ligt nooit aan onze kant vast. Het ligt niet aan boord van dat scheepje vast. Het ligt in die ankergrond vast. Hij heeft ook een anker gegeven om daaraan te hechten.

Laat ik het eerst Nieuwtestamentisch mogen zeggen, waarin we die Naam van God en de deugd van God duidelijker openbaar zien geworden in de Zoon van God, in de Heere Jezus Christus. Hij zegt het tegen Zijn Vader in het heilige moment van het Hogepriesterlijk gebed: *Ik heb Uw Naam hun bekendgemaakt*. Niet alleen door wat Hij preekte, niet alleen door de wonderen die Hij deed, maar in Zijn verschijning zelf, want in Hem is het zichtbaar geworden: de Heere is genadig, de Heere is barmhartig, de Heere is groot van weldadigheid en waarheid. In Hem is het zichtbaar geworden, in Zijn kruis wordt het straks nog meer zichtbaar, totdat de Heere de ongerechtigheid en de overtreding en de zonden vergeeft om Zijns bloeds wil.

En wat doet dat volk nu? Dat volk leert door genade, door de Heilige Geest, tot die Zaligmaker de toevlucht te nemen. Dat volk leert in het midden van al die ellendigheid en al die verkeerdheid en al die armoede te steunen op Zijn offeranden en beroep te doen op Zijn volkomen genoegdoening, om met al de smart van hun zonden bij Hem en in Zijn wonden vertroosting te zoeken en te vinden, om zo te ontdekken dat Hij een gans genoegzame Zaligmaker is, in Wie ze alles mogen zoeken en in Wie God ze ook alles doet vinden in leven en in sterven.

Welgemeente, dat is een levenskernmerk, een wezensstrek van de ware religie: het leven buiten uzelf te zoeken, daarmee te bekennen dat u midden in de dood ligt en dat u bij het ellendige en arme volk hoort. Maar ook door het vertrouwen op de Naam des Heeren zich vast te grijpen aan Hem en uw anker uit te werpen in Hem. En op Zijn Woord ons te verlaten.

Intussen gaat het werk van de Heere nog verder, want er ligt nog een terrein waar de Heere in Zijn genade aan werken moet. Hij overtuigt van zonden, Hij opent de ogen voor onze verlorenheid, dat is één. Hij opent de ogen van zo'n mensenkind voor de weg ter ontkoming en voor de door Hem gegeven zaligmaking en vooral de zaligheid die in de deugd van God geopenbaard wordt, dat is het tweede, dat geleerd moet worden. En het derde stuk is de dankbaarheid.

Dankbaarheid is niet maar het zingen van een mooi versje en af en toe hoge woorden gebruiken in ons dankgebed, maar echte dankbaarheid zal openbaar komen in een leven in gehoorzaamheid,

in toewijding, in heiliging, in vernieuwing. En daarom lezen we in vers 13 van dat ellendige en arme volk dat op de Naam des Heeren vertrouwt: *De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken, en in hun mond zal geen bedriegelijke tong gevonden worden*.

In vers 9 ging het over de reine lip: *Gewisselijk, dan zal Ik tot de volken een reine spraak wenden, opdat zij allen den Naam des HEEREN aanroepen, om Hem te dienen met een eenparigen schouder.* Hier hebt u de vrucht, hier ziet u wat dat teweegbrengt. Doordat de Heere dat geeft en dat werkt, zullen ze geen bedriegelijke tong meer hebben, geen leugen meer spreken en zullen ze eerlijk en oprecht gemaakt worden. Ze zullen geen onrecht meer doen, noch tegenover God, noch tegenover de naaste. Dan worden ze geheel van binnenuit gereinigd en geheiligd en vernieuwd. Daaruit blijkt dat ze bij de Heere horen; dat is de vrucht van dat alles.

U zegt: maar zijn ze dan voor 100% betrouwbaar? Is het dan puur goud? Zijn ze altijd zo oprecht? Doen ze dan nooit meer onrecht? Glijdt uw voet dan nooit meer uit? Is er dan nooit meer een woord dat onbedachtzaam gesproken wordt? Is er dan nooit meer iets waar de Heere bezwaar tegen maakt? Zijn er dan nooit meer overtredingen tegen Gods heilige geboden?

Ach, vraagt u ze het zelf eens. En ze geven u een antwoord. Ze hebben pijnlijk ervaren dat het enige antwoord moet zijn dat de allerheiligsten, zolang ze in dit leven zijn, niet meer hebben dan een klein beginsel van deze nieuwe gehoorzaamheid. Maar alzo, dat ze zichzelf beijveren en inspannen om toch maar niet naar sommige, maar naar alle geboden Gods te leven. En waarom is dat? Omdat er een keus gevallen is in het hart, omdat er een beslissing gevallen is en wat de Heere Zelf in hun ziel gelegd heeft. Gedurig weer roepen ze: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Maar Hij heeft ook in hun hart liefde tot Zijn heilige wet gelegd, liefde tot Zijn heilig gebod. En daarmee roepen ze gedurig tot de Heere, met de bede van Psalm 25: *Laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden, want ik verwacht U.*

Zo krijgt het werk van de Heere hoe langer hoe meer gestalte in het leven van hen die Hij zelf aanduidt als ellendig en arm. Mar zijn ze nu wel ellendig en arm? In sommige opzichten wel. Als het gaat om gerechtigheid, dan zijn ze arm en leeg. Als het gaat om deugden, dan zijn ze arm en leeg. Maar de Heere heeft ook wat in hen gelegd: liefde tot Zichzelf, liefde tot Zijn dienst. Dat zullen ze niet mogen, niet kunnen of durven ontkennen.

Goed, er is nog meer wat de Heere zou geven, maar hier eindig ik. Nogmaals, oppert u de opmerking: nee, aantrekkelijk is het toch niet om bij Zijn volk te horen? Het kan mij toch niet bekoren? Ja, nogmaals, het is maar van welke kant u het bekijkt. Wie zichzelf leerde kennen, en wie van zichzelf in alle eerlijkheid, door het werk van Gods genade in zijn leven, tot de conclusie moest komen dat hij onbekwaam en ongeschikt is, en wie voor Gods aangezicht er iets van geleerd heeft dat er over hem en over zijn leven alleen oordeel gesproken kan worden, die gaat het anders zien. Dan hebt u God op het hoogst misdaan. Wij zijn van het heilspoor afgegaan.

Als u erachter bent gekomen wie u bent, dan maakt u niet zoveel opmerkingen meer over het volk dat de Heere heeft. Dan zegt u niet: het is niet aantrekkelijk om daarbij te horen. Dan gaat u juist wel begeren om erbij te horen. Maar als u nog rechtop door het leven kunt gaan, u hebt nooit voor God gebogen, u bent nooit in het stof gevallen, uw benen zijn nooit gebroken, u hebt nooit eens een scheur in uw broek gekregen, ja, u kunt nog zonder de Heere verder, en u doet het zonder een deelgenoot aan dat volk, dan staat u daar te hoog voor.

Maar wat hebt u dan? Som dat eens op, maak de balans eens op. Wat is dan uw bezit? Wat is dan uw rijkdom? Wat hebt u zelf opgespaard? Wat hebt u zelf verworven? De Heere zegt: uw gerechtigheid is als een wegwerpelijk kleed, zelfs dat, en al uw beste werken zijn onvolkomen en

met zonde bevlekt. Zeg eens, wat hebt u eigenlijk? En waarmee denkt u voor God te kunnen verschijnen? Waarmee denkt u het te kunnen redden als u voor Gods aangezicht moet komen? Redt de mens het dan met eigen bezittingen? Of zal het enige zijn wat hem behoudt en redt, het enige wat hem houvast geeft, toch de Naam des Heeren zijn?

Gemeente, wie zijn er bij de Heere welkom? Een ellendig en een arm volk. Zulke ellendigen, zulke armen, die geen toevlucht meer hebben, en die zeggen: *Moede kom ik, arm en naakt, tot den God, Die zalig maakt*. Ik ben wel ellendig, maar de Heere denkt aan mij. Voor zulken heeft de Heere wat. Hij heeft na lang geduld met goederen vervuld door hongerige monden. Ja, voor wie is het? Voor degenen die op de Naam des Heeren vertrouwen, die in die Naam heil gezien hebben, en door die Naam hoop hebben gekregen, die in de deugden Gods hun weg ontsloten hebben gezien, die in de Christus Gods de Zaligmaker hebben mogen zien, door Wie ze zich mochten wenden, door Wie ze hun schuilplaats mochten zoeken, om Wiens genadewerk ze gesmeekt hebben, en om Wiens bloed ze hebben mogen pleiten. Daar ligt het in.

Voor wie is het? Voor hen die rein van hart zijn en hebben mogen leren kennen. Nee, niet in die zin dat ze gaan zeggen: nu ben ik er, en nu heb ik het, want het kleine beginsel blijft realiteit. Maar dan toch, al komen ze niet verder, al komen ze niet tot de volmaaktheid, al komen ze niet tot grote woorden, maar dan toch, al bevinden ze nog zoveel ellendigheid in zichzelf, toch is er die oprechte keus, en het oprecht gemaakte hart, en toch die oprecht begeerte om voor de Heere te leven. Bij wie de Heere het waarheid gemaakt heeft in het binnenste.

Amen.